

Llywodraeth Cymru

Datgan Parth Atal Ffliw Adar ddydd Llun, 17 Hydref

1. Mae Gweinidogion Cymru wedi cynnal asesiad risg o dan erthygl 6(1) o Orchymyn Ffliw Adar a Ffliw sy'n Deillio o Adar mewn Mamaliaid (Cymru) (Rhif 2) 2006 (OS 2006/2927 W.262) ("y Gorchymyn").
2. I leihau'r risg o drosglwyddo ffliw adar i ddofednod neu adar caeth eraill oddi wrth adar gwyllt neu oddi wrth unrhyw ffynhonnell arall yn dilyn cynnydd yn y lefelau risg o drosglwyddo ffliw adar sy'n effeithio ar Gymru, mae Gweinidogion Cymru o dan erthygl 6(1) o'r Gorchymyn yn datgan bod Cymru gyfan, fel y'i disgrifir yn Atodlen 3 yn Barth Atal Ffliw Adar.
3. Yn unol ag erthyglau 6(2) a 6(4) o'r Gorchymyn, ac ar ôl ystyried y meini prawf a nodir yn erthygl 6(3), mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod angen gosod y mesurau canlynol o fewn y Parth Atal Ffliw Adar er mwyn lleihau'r risg o drosglwyddo ffliw adar er mwyn lleihau'r risg o drosglwyddo ffliw adar.
4. Rhaid i bob ceidwad dofednod ac adar caeth eraill yng Nghymru gydymffurfio â'r mesurau boddlogelwch yn Rhannau 1 a 2 o Atodlen 1 y Datganiad hwn.
5. Rhaid i bob ceidwad sydd â 500 neu fwy o ddofednod neu adar caeth gydymffurfio â'r mesurau yn Atodlenni 1 a 2. Mae ceidwaid dofednod neu adar caeth eraill mewn safle trwyddedig o dan Ddeddf Trwyddedu Sŵau 1981 wedi'u heithrio rhag gofynion Atodlen 2.
6. Mae'r mesurau hyn yn gymwys o 12:00 ar 17 Hydref 2022 a byddant yn aros mewn grym hyd nes y caiff y datganiad ei ddiwygio neu ei ddirymu gan ddatganiad pellach.
7. Gwneir y Datganiad hwn o dan erthygl 6 o'r Gorchymyn.

Llofnod

Gavin Watkins, Prif Swyddog Milfeddygol Interim Cymru

Ar ran Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd

Dyddiedig: 09:30 ar 17 Hydref 2022

Mae copïau o'r Datganiad hwn a'r Gorchymyn ar gael trwy <https://llyw.cymru/ffliw-adar>

Gall methu â chydymffurfio â'r Datganiad hwn fod yn drosedd o dan adran 72 neu 73 o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981.

Nodiadau:

- (1) Os cadarnheir ffliw adar mewn dofednod neu adar caeth eraill mewn eiddo unigol, caiff Parthau Gwarchod a Gwyliadwriaeth eu datgan i atal y clefyd rhag lledaenu y tu hwnt i'r ardal o gwmpas y fferm heintiedig. Rhaid i geidwaid o fewn Parth Gwarchod neu Barth Gwyliadwriaeth (neu barthau rheoli dros dro neu barthau dan gyfyngiadau pathogenedd isel) gydymffurfio â'r gofynion bioddiogelwch a ddatganwyd yn benodol ar gyfer parthau o'r fath. Fodd bynnag, nid yw hyn yn dileu'r rhwymedigaeth i gydymffurfio â'r mesurau bioddiogelwch ychwanegol sy'n ofynnol gan y Datganiad hwn, gan gynnwys mesurau bioddiogelwch uwch os yw'r eiddo'n cynnwys niferoedd uchel o adar.
- (2) At ddibenion y Datganiad hwn, mae "dofednod" yn golygu aderyn a fegir neu a gedwir mewn caethiwed at ddiben cynhyrchu cig neu wyau i'w bwyta, neu gynhyrchion eraill, ailstocio cyflenwadau adar hela neu at ddibenion unrhyw raglen fridio i gynhyrchu'r cyfryw gategoriâu o adar.
- (3) At ddibenion y Datganiad hwn, mae "aderyn caeth arall" yn golygu aderyn a gedwir mewn caethiwed nad yw'n ddofednod, gan gynnwys aderyn a gedwir fel anifail anwes neu ar gyfer sioeau, rasys, arddangosfeydd, cystadlaethau neu i'w fridio neu ei werthu.
- (4) At ddiben y Datganiad hwn, mae "ceidwad" yn golygu unrhyw berson sy'n gyfrifol am ddofednod neu adar caeth eraill, boed hynny'n barhaol neu dros dro.
- (5) At ddiben y Datganiad hwn, mae "eiddo" yn golygu unrhyw dir, adeilad, dŷ, sied, cwt, cŵp, adardy neu ardal wedi'i rhwydo, iard neu ardal agored a ddefnyddir i gadw dofednod neu adar caeth eraill, ac mae'n cynnwys ardaloedd ategol cyfagos megis biniau bwyd adar a storfeydd gwrtaith adar.
- (6) At ddiben y Datganiad hwn, mae "man crwydro" yn golygu unrhyw ardal yn yr awyr agored y caniateir i ddofednod ac adar caeth fynd iddynt ar unrhyw adeg.
- (7) Mae "ardal orchuddiedig" yn Atodlen 1 Rhan 2 paragraff 5 yn golygu bod rhaid i'r ardal lle rhoddir bwyd a diod fod wedi'i gorchuddio i'w hatal rhag cael ei halogi gan adar gwyllt. Ni chaniateir rhoi bwyd a dŵr ar y ddaear neu mewn cafnau heb eu gorchuddio y gall adar gwyllt gael mynediad iddynt.
- (8) Mae "sw" yn golygu sw, acwariwm neu eiddo o fewn ystyr adran 1(2) o Ddeddf Trwyddedu Sŵau 1981 a weithredir o dan awdurdod trwydded o dan y Ddeddf honno neu sy'n ddarostyngedig i ollyngiad, mewn cyfarwyddyd o dan adran 14(1) o'r Ddeddf, nad yw'r Ddeddf yn gymwys i'r sw honno.
- (9) Nid oes unrhyw beth yn y Datganiad hwn yn dileu'r rhwymedigaethau ar geidwaid dofednod neu adar caeth eraill i fodloni gofynion lles anifeiliaid presennol, a dylai ceidwad sy'n poeni am addasrwydd ei amodau lletya gael cyngor preifat gan filfeddyg.
- (10) Mae canllawiau ar fesurau bioddiogelwch ar gyfer dofednod ac adar a gedwir ar gael yng nghanllawiau bioddiogelwch y Ddeddf Iechyd Anifeiliaid yn <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>
- (11) Rhaid i unrhyw un sy'n cadw dofednod neu adar caeth eraill gadw llygad barcud arnynt am unrhyw arwyddion o glefyd, a dylent gael cyngor gan eu milfeddyg yn syth os oes ganddynt unrhyw bryderon. I gael manylion am beth i'w wneud os byddwch chi'n amau bod y clefyd yn eich ardal, ewch i www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu.

Atodlen 1 – Mesurau bioddiogelwch gofynnol sy'n berthnasol i bob ceidwad

Rhan 1

Rhaid i bob ceidwad gymryd camau priodol ac ymarferol, y gellir eu dangos i arolygydd ar gais, i sicrhau—

- (1) bod rhagofalon yn cael eu cymryd i osgoi trosglwyddo'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol halogiad y feirws rhwng eiddo, o unrhyw beth all ledaenu'r haint fel dillad, a thrwy lanhau a diheintio cyfarpar, cerbydau ac esgidiau. Rhaid gosod dipiau traed yn cynnwys diheintydd dofednod cymeradwy ar y gyfradd wanediad gywir mewn manau strategol, gan gynnwys wrth fynedfeydd ac allanfeydd pob tŷ neu ardal awyr agored lle cedwir adar, a rhaid i esgidiau gael eu glanhau bob amser gan ddefnyddio'r dipiau wrth fynd i mewn ac allan o'r ardaloedd hynny neu dylid newid esgidiau neu orchudd untro ar ben esgidiau wrth symud rhwng ardaloedd lle cedwir adar ac ardaloedd heb adar;
- (2) nad yw bwyd, dŵr na sarn yn agored i halogiad y feirws, yn arbennig trwy dail adar a'u bod yn cael eu storio mewn modd nad yw adar gwyllt yn gallu cyrraedd atynt;
- (3) ni ddylid cadw hwyaid a gwyddau yn yr un lloc neu adeilad â rhywogaethau eraill o ddofednod neu adar caeth.
- (4) bod fermin yn cael eu rheoli'n effeithiol mewn unrhyw ran o'r eiddo lle cedwir dofednod neu adar caeth eraill;
- (5) na chaiff adar ysglyfaethus eu bwydo ag unrhyw eitem sy'n debygol o fod wedi'i halogi gan y feirws
- (6) bod symudiad pobl (ar wahân i mewn sw), cerbydau neu gyfarpar i'r rhan o'r eiddo lle cedwir dofednod ac oddi yno yn cael ei gyfyngu i symudiadau hanfodol yn unig i ofalu am eu lles, i gasglu wyau, i'w bwydo, ymweliadau arolygu neu ymweliadau gan swyddogion sydd wedi eu hawdurdodi gan y gyfraith i fod ar yr eiddo;
- (7) bod cofnodion yn cael eu cadw (ar wahân i mewn sw) o bob cerbyd sy'n mynd i mewn i unrhyw ran o'r eiddo lle cedwir dofednod ac o bob person sy'n dod i gysylltiad uniongyrchol â'r dofednod.
- (8) bod cofnodion yn cael eu cadw o ddofednod, adar caeth a symudiadau wyau, a'u bod ar gael i archwiliwr milfeddygol ar gais. Dylai'r cofnodion gynnwys:
 - nifer a disgrifiad (gan gynnwys rhywogaeth yr aderyn neu math o ŵy) sy'n cael ei gludo neu ei farchnata;
 - dyddiad symud oddi ar y safle;
 - lleoliad y gyrchfan (os yn hysbys);
 - enw a chyfeiriad y person y mae'r berchnogaeth neu y meddiant wedi ei drosglwyddo neu i gael ei drosglwyddo iddynt;
- (8) bod adeiladau sy'n cadw'r adar yn cael eu cynnal a'u cadw a bod diffygion yn cael eu cywiro ar unwaith a allai adael dŵr i mewn neu unrhyw halogiad arall;

Rhan 2

Rhaid i ardaloedd awyr agored (pob ardal awyr agored y mae gan ddofednod neu adar caeth arall fynediad iddi) fod wedi'u ffensio i gadw'r adar yn yr ardal, a rhaid iddynt gael eu rheoli gan y ceidwad i sicrhau—

- (1) bod pob cam rhesymol yn cael ei gymryd i waredu o'r ardal dan sylw blu neu garthion halogedig o adar gwyllt a all fod yn bresennol;

- (2) bod mynediad at ddŵr agored neu ferddwr yn cael ei gyfyngu (oni bai mewn sw) trwy ffensio a rhwydo pyllau, merddwr neu dir dirlawn i atal mynediad gan ddofednod neu adar caeth eraill;
- (3) bod camau rhesymol yn cael eu cymryd i rwystro dofednod ac adar caeth eraill rhag cael mynd i fannau y mae adar dŵr gwyllt yn ymweld yn aml â nhw ac yn eu halogi;
- (4) nad oes unrhyw gysylltiad uniongyrchol â dofednod neu adar caeth eraill ar eiddo eraill gerllaw;
- (6) na ddylai hwyaid neu wyddau gael eu cadw yn yr un ardal awyr agored â mathau eraill o ddofednod neu adar caeth;
- (7) bod bwyd a diod yn cael eu cadw a bod adar yn cael eu bwydo dan do neu mewn ardal orchuddiedig o'r ardal awyr agored lle nad yw adar gwyllt yn gallu glanio, ac felly'n atal adar gwyllt rhag dod i gysylltiad â'r bwyd neu'r dŵr;
- (6) mesurau ar gael i sicrhau nad yw adar gwyllt yn cael eu denu i'r ardal awyr agored, yn enwedig i byllau bach parhaol, pyllau dŵr neu ferddwr arall;
- (8) bod camau gweithredol yn cael eu cymryd i atal adar gwyllt rhag mynd i mewn i ardaloedd awyr agored;
- (9) bod unrhyw garcasau adar gwyllt yn cael eu gwaredu o'r ardal awyr agored;
- (10) bod llwybrau cerdded concrit, llwybrau ac arwynebau tebyg y mae dofednod neu adar caeth eraill neu adar gwyllt yn gallu cael mynediad iddynt yn cael eu glanhau a'u diheintio'n rheolaidd;
- (11) cyn gosod unrhyw adeiladwaith neu uned gaeedig newydd ar dir at ddiben cadw dofednod neu adar caeth eraill, rhaid i'r ceidwad drefnu bod y safle perthnasol yn cael ei archwilio ar gyfer plu neu garthion adar gwyllt ac, os oes unrhyw ddeunydd o'r fath yn cael ei ddarganfod, bod y deunydd hwnnw'n cael ei waredu; a
- (12) bod y safle'n cael ei archwilio'n rheolaidd ac ystyried bod yr amodau hyn yn parhau i gael eu bodloni, gan leihau'r risg o gyswllt ag adar gwyllt.

Atodlen 2 – Mesurau bioddiogelwch uwch ar gyfer eiddo â 500 neu fwy o ddofednod neu adar caeth

- (1) Ar ben y mesurau bioddiogelwch gofynnol a amlinellir yn Atodlen 1, rhaid i bob ceidwad sydd â 500 neu fwy o ddofednod neu adar caeth gydymffurfio â'r mesurau bioddiogelwch uwch yn yr Atodlen hon. Mae mesurau ar wahân ar waith yn y rhannau canlynol o'r eiddo lle y cedwir dofednod neu adar caeth neu'r ddau—
 - (a) rhan dofednod/adar caeth (adar byw)
 - (b) rhan breifat (defnydd ategol)
 - (c) rhan mynediad cyfyngedig (rhwystr bioddiogelwch).

- (2) Mae'r mesurau canlynol yn berthnasol i ran dofednod/adar caeth (adar byw) yr eiddo—
 - (a) dylai mynediad fod wedi'i gyfyngu i bersonél awdurdodedig hanfodol yn unig;
 - (b) rhaid i geidwaid weithredu hylendid ataliol effeithiol, gan gynnwys newid dillad ac esgidiau, cyn mynd i mewn ac allan o'r rhan adar byw;
 - (c) dim ond cyfarpar a cherbydau hanfodol sy'n cael mynd i mewn i'r rhan adar byw;
 - (d) rhaid i rannau allanol unrhyw gerbydau (yn enwedig olwynion a bwâu olwynion) a chyfarpar sy'n mynd i mewn neu allan o ran adar byw yr eiddo gael eu glanhau a'u diheintio cyn mynd i mewn ac allan o'r rhan honno;
 - (e) rhaid i dai a chyfarpar gael eu glanhau a'u diheintio'n drylwyr (yn seiliedig ar arfer gorau'r diwydiant) ar ddiwedd cylch cynhyrchu a chyn i adar newydd gael eu cyflwyno;
 - (f) rhaid cadw cofnodion o gerbydau a phersonél sy'n mynd i mewn ac allan o'r rhan adar byw.

- (3) Mae'r mesurau canlynol yn berthnasol i ran breifat (defnydd ategol) yr eiddo—
 - (a) dylai mynediad fod wedi'i gyfyngu i bersonél hanfodol yn unig, a dylai arferion bioddiogelwch llawn gael eu mabwysiadu wrth fynd i mewn ac allan o'r rhan hon o'r eiddo;
 - (b) dylai'r rhan hon o'r eiddo fod yn gwbl ar wahân i'r rhan adar byw, gyda ffin glir;
 - (c) rhaid i wastraff a stoc trig gael eu cadw mewn cyfleusterau bioddiogelwch priodol yn y rhan hon o'r eiddo, gyda ffin glir rhwng y rhan adar byw a'r rhan rhwystr mynediad cyfyngedig (rhwystr bioddiogelwch);
 - (d) rhaid i rannau allanol unrhyw gerbydau (yn enwedig olwynion a bwâu olwynion) sy'n mynd i mewn neu allan o'r rhan hon gael eu glanhau a'u diheintio cyn mynd i mewn ac allan o'r rhan honno; a
 - (e) dylai cynhyrchwyr wyau sicrhau bod wyau o ansawdd eilaidd / cynnyrch eilaidd o ffermydd yn cael eu pacio, eu trin a'u storio mewn dull bioddiogel. Mae'n rhaid glanhau hambyrddau wyau plastig a'u diheintio cyn eu defnyddio a chadw cofnodion fel a nodir yn Atodlen 1 (6).

- (4) Mae'r mesurau canlynol yn berthnasol i ran mynediad cyfyngedig (rhwystr bioddiogelwch) yr eiddo—
 - (a) dylai mynediad gan y cyhoedd gael ei reoli a dim ond gweithwyr neu gontractwyr hanfodol ddylai fynd i mewn i'r rhan hon;
 - (b) ni ddylai cerbydau nad ydynt yn hanfodol fynd i mewn i'r rhan hon;
 - (c) mae'n rhaid i geidwaid archwilio deunydd ac adeiladwaith unrhyw adeilad sy'n cael ei ddefnyddio i gadw dofednod am dyllau a manau sy'n gollwng, gan ganolbwyntio'n bennaf ar doeau, gwteri a phibellau dŵr. Mae'n rhaid trwsio unrhyw dyllau a manau sy'n gollwng ar fyrder gan bod nifer o achosion diweddar o ffliw adar wedi eu cysylltu gyda dŵr yn mynd i mewn i'r adeilad a llifogydd; ac

(d) ni ddylid bwydo adar hela gwyllt o fewn 500m i ran mynediad cyfyngedig y safle lle mae'r ardal hon o dan reolaeth y ceidwad.

Atodlen 3 – Parth Atal Ffliw Adar

Mae'r Parth Atal Ffliw Adar yn gymwys i Gymru gyfan

Mae'r map rhyngweithiol ar gael yma:

<http://www.gisdiseasemap.defra.gov.uk/intmaps/avian/map.jsp>